

Dudás Attila

A MAGYAR NYELV HIVATALOS HASZNÁLATA A KÖZIGAZGATÁSI ÉS BÍRÓSÁGI ELJÁRÁSOKBAN A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTTI JUGOSZLÁVIÁBAN

Közvetlenül az első világháborút követő átmeneti időszakban a Délvidéken létrehozott új provizórikus kormányzat, az újvidéki Nagy Nemzetgyűlés, illetve annak végrehajtó szerve a Nemzeti Igazgatóság elvi szinten a nyelvi tolerancia mellett szállt síkra. A Nagy Nemzetgyűlés ugyanis a kisebbségoltalmi deklaráció gyakorlati megvalósítása céljából a „felek nyelve az eljárás nyelve” elvet hirdette meg, ami azt jelentette, hogy minden polgár a saját anyanyelvén fordulhat a bíróságokhoz és a közigazgatási szervekhez. Az új hatalmi rend konszolidációjával, a trianoni békediktátum aláírásának, illetve az első, 1921. évi alkotmány elfogadásának idejére a szerb/horvát nyelv válik az egyedüli hivatalos nyelvvé a Vajdaságban, míg a magyar és a többi nem szláv nyelv fokozatosan kiszorul a hivatalos használatból.

A nyelvi váltás azonban nem volt egyszerű és azonnali. Ez alapvetően két okra vezethető vissza. Egyrészt továbbra is a magyar törvényeket kellett alkalmazni a Vajdaságban, másrészt viszont a bírák és az ügyvédek zöme a magyar nyelvű eljárásrendekhez szokott. A nyelvváltás személyi feltételeit a magyar bírák menesztésével és új, szláv nemzetiségű bírák kinevezésével kísérte meg az új hatalom, kisebb-nagyobb sikerrel, minél előbb megvalósítani. Hogy ez milyen nehézségek elé állította a konkrét ügyekben részt vevő feleket és ügyvédeket, illetve az eljáró bírókat és köztisztviselőket, híven adják vissza a gyakorlatból származó ügyek. Az átmeneti időszakban különböző kombinációkban fonódtak egybe a magyar nyelvű őrlapok és a szerb nyelvű szövegek, vagy a szerb nyelvű őrlapok és a magyar nyelvű szövegek, illetve a magyar nyelvű szövegek gyakran szerb nyelvi transzkripcióban jelentek meg.